

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : ศึกษาเฉพาะกรณีกิ่งอำเภอ

บ้านหลวง จังหวัดน่าน

ชื่อผู้เขียน

นายมงคล สุกใส

รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.มล.พันธุ์สุรย์

ลดาวัลย์

ประธานกรรมการ

ผศ.ดร.จักรพันธ์

วงษ์บุรณาวาทย์

กรรมการ

ดร. ธัน

อนุমানราชธน

กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง "การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : ศึกษาเฉพาะกรณีกิ่งอำเภอ บ้านหลวง จังหวัดน่าน" มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาทัศนคติของประชาชนทั่วไป และผู้นำชุมชน เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ศึกษาบทบาทของประชาชนทั่วไปและผู้นำชุมชน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและทัศนคติของประชาชนทั่วไป และผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ รวมทั้งศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต่อบทบาทของประชาชนทั่วไป และผู้นำชุมชน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (EXPLORATORY RESEARCH) โดย การใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง 3 ชุด กับกลุ่มประชากร 3 กลุ่มคือ ประชาชนทั่วไป จำนวน 50 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 56 คน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 17 คน รวมทั้งสิ้น 123 คน โครงสร้างของแบบสอบถามมี 2 ตอน คือ หมวดข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไป และหมวดวัดทัศนคติสำหรับสถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ไคสแควร์ และ YULE'S COEFFICIENT (Q)

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

กรณีประชาชนทั่วไป ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีสำหรับข้อความเชิงบวก และมีทัศนคติที่ไม่ดีสำหรับข้อความเชิงลบ และส่วนใหญ่มีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาก ทั้งนี้การมีทัศนคติที่ดีกับการมีบทบาทมากดังกล่าว มิได้มีความสัมพันธ์กันแต่อย่างใด สำหรับการที่ประชาชนทั่วไปได้รับแนวความคิดในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จากตำบลดิสลาแลง กับทัศนคติของบุคคลกลุ่มนี้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูงในเชิงลบ แต่การที่ประชาชนทั่วไปได้รับแนวความคิดในการอนุรักษ์ป่าไม้จากตำบลดิสลาแลงกับบทบาทของบุคคลกลุ่มนี้ในการอนุรักษ์กลับ ไม่มีความสัมพันธ์กันแต่อย่างใด

กรณีผู้นำชุมชน ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดี ทั้งสำหรับข้อความเชิงบวกและข้อความเชิงลบ แต่ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่มีบทบาทน้อยในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ทั้งนี้การมีทัศนคติที่ดีกับบทบาทของผู้นำชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กันแต่อย่างใด สำหรับการที่ผู้นำชุมชนได้รับแนวความคิดในการอนุรักษ์ป่าไม้จากตำบลดิสลาแลง กับทัศนคติและบทบาทของพวกเขา เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้นั้น ไม่มีความสัมพันธ์กัน

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อทั้งบทบาทของประชาชนทั่วไปและผู้นำชุมชน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะรวม 2 ลักษณะ คือ

ข้อเสนอแนะเพื่อปฏิบัติ

ให้การศึกษอบรมประชาชนทุกเพศทุกวัย ทุกระดับการศึกษาให้ได้เข้าใจถึงโทษของการทำลายป่า ประโยชน์ของการอนุรักษ์ เป็นการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบทรัพยากรป่าไม้ จะต้องปรับทิศทาง ปฏิบัติงาน โดยนำองค์การประชาชนและสถาบันทางสังคมเข้ามาร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาป่าไม้ โดยทางราชการสนับสนุนบางเรื่องที่เกิดขีดความสามารถขององค์กรประชาชนและสถาบันทางสังคม จัดให้มี

การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างกว้างขวาง เผยแพร่ผลสำเร็จของการดำเนินงานอนุรักษ์ป่าไม้จากกิ่งอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน ไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศอย่างจริงจัง เพื่อจูงใจให้ปฏิบัติตาม ควบคุมการประกอบอาชีพของ ประชาชนทั่วไปบางกลุ่มที่ต้องเกี่ยวข้องกับ การใช้ไม้จากป่า โดยใกล้ชิด สนับสนุนประชาชน ทั่วไปในเขตป่าไม้และละแวกใกล้เคียงให้ เข้ามามีบทบาท และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าไม้ในชุมชนของตน โดยเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต้องปรับบทบาทจากการปราบปรามมาเป็น นักพัฒนาและส่งเสริม และจะต้องสร้างคนรุ่นใหม่ ทั้งประชาชนทั่วไปและผู้นำชุมชนขึ้นมา ทดแทนคนรุ่นเก่า ซึ่งเคยมีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เพื่อสืบทอดเจตนารมณ์ต่อไป

ข้อเสนอแนะในเชิงแนวความคิด

ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับเปลี่ยนนโยบาย และวิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับการ อนุรักษ์ป่าไม้เสียใหม่ โดยคำนึงถึงความต้องการและปัญหาของชุมชนในพื้นที่เป็นสำคัญ ปลูกฝัง แนวความคิดเกี่ยวกับป่าไม้ว่าเป็นปัจจัยที่จะรักษาความสมดุลของระบบนิเวศน์ จะต้องทำให้ ประชาชนเกิดสำนึกในการเป็นเจ้าของป่าไม้ โดยให้มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ และมีโอกาสใช้ ประโยชน์จากต้นไม้ที่เขาปลูกขึ้น เช่นเดียวกับการใช้ทรัพย์สินที่เขาเป็นเจ้าของอยู่ หากจะ มีการจัดสรรป่าสัมปทานให้เอกชน จะต้องคำนึงถึงความจำเป็นในแง่การรักษาทรัพยากรป่าไม้ เป็นหลัก โดยกวดขันอย่างเข้มงวด พัฒนาคุณภาพของดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อให้เกษตรกร สามารถใช้พื้นดินเดิม โดยไม่ต้องตัดไม้หรือหักล้างถางพงเพิ่มอีก หากจะสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ รัฐบาลต้องพิจารณาโดยรอบคอบถึงผลดี/ผลเสีย/ผลกระทบที่จะเกิดตามมา แต่ถ้าตัดสินใจ สร้างก็ต้องเร่งรีบดำเนินการเพื่อประหยัดงบประมาณ และควรปรับแนวทางการพัฒนาชนบทไป สู่การพัฒนาแบบยั่งยืน (SUSTAINABLE DEVELOPMENT) ซึ่งเน้นการรักษาสภาพแวดล้อมอัน เป็นแหล่งกำเนิดของทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะป่าไม้ การพัฒนาลักษณะนี้จะ ไม่ก่อให้เกิด ผลเสียด้านมลภาวะในภายหลังอย่างที่เคยเป็นมา

Thesis Title Forestry Resource Conservation : A Case Study of
Ban Luang Sub-District, Nan Province

Author Mr.Mongkol Sugsai

M.A. (Political Science) Politics and Government

Examining Committee

Assist.Pro.Dr.M.L.Bhansoon Ladavalya Chairman

Assist.Pro.Dr.Chakrapand Wongburanavart Member

Lecturer Dr.Tanun Anuman Rajadhon Member

Abstract

The topic of this research is "The National Forestry Conservation : the Case Study of Ban Luang Sub-District, Nan Province. The objectives of this research are as follows - to study attitudes of people and community leaders on the conservation of the national forestry, to study the roles of people and community leaders on the conservation of the national forestry, to find out the relationship between the role and the attitude of the people and the community leaders on the conservation of the national forestry and to study the government officers' attitude toward the role of the people and the community leaders on the conservation of the national forestry.

The research used was based on empirical research. Three sets of the questionnaires were used for the three different groups of the respondents. The 123 samples comprised of 50 people, 56 community leaders and 17 government officials. These questionnaires consisted of two parts. The biodata and the general information were stated in the first part and the respondents' attitudes were on the other part. The chi square, percentage, mean and Yules' coefficient were used.

The fact findings were as follows:

People's Case

People mostly had their positive attitude towards the positive questions while they had the negative attitude towards the negative questions. Most of them played their roles on the national forestry conservation. However, there was no relationship between their positive attitudes and their roles. The people's perception of conserving the national forestry from Tambol Silalang was highly related to their attitude in a negative way, but was not related to their roles in forestry conservation at all.

Community Leaders' Case

Most of the community leaders positively expressed their views towards both positive and negative questions, but they did not play much role in forestry conservation. There was no relationship between their positive attitudes and their roles. Their perception

of the forestry conservation from Tambol Silalang was not related to their attitude and roles.

Government Officials' Case

The government officials' attitudes towards the roles of the people and the community leaders on the conservation of the national forestry was positive.

Regarding this research, recommendations are proposed in two areas.

The recommendations for action

In order to stop deforestation and to encourage people to conserve the national forest, the government must

- 1) train the people how to conserve the national forest from generation to generation
- 2) create the people's positive attitude towards the conservation
- 3) encourage the people's organizations and the social institutions to take the responsibilities in developing the forest in which the government plays only a supportive role
- 4) publicize the success of the conservation of Ban Luang Sub-District, Nan Province throughout Thailand
- 5) closely control certain group of people earning their life from wood
- 6) adjust the conception the forestry officials from suppression to provide guidance and encouragement.

The policy recommendation

The policies of the national forestry conservation should come up from the bottom - up and make the people realize how important the forest are especially in terms of the balanced ecology. Moreover, it must create the sense of belonging among the people which means to love the forest as if they were their personal belongings. If the government wants to construct a dam or gives a private forest concession, the feasibility study must be done before so that it will not create environmental problems in the future. The studies have to be strictly concerned with the forest conservation such as the development of soil quality etc. The method of developing rural areas should be changed to the "Sustainable Development" focusing on the environment conservation and the natural resources especially the forest.